

”לְחַשׁ לִי דְבָרִים, יִנַּחֵם בְּמַלְאִים, יִשְׁאַר לְיָמִים

אוֹר כְּזֶה”

עידן רייכל

הצעה לטקס זיכרון ליום שנה למתקפה על הנגב המערבי תשפ"ד

יחד – בזיכרון וגעגוע

נספח לספר הזיכרון של למעשה – יוצרים הלכה ישראלית

<https://lemaase.co.il>

תוכן עניינים

3	הקדמה – לשם מה התכנסנו
4	טקס זיכרון למתקפה על הנגב המערבי
8	הצעות לטקסטים, קטעי תפילה ושירים לכל אחד מחלקי הטקס
8	הצעות לטקסטים לפתיחת הטקס
11	הצעות לטקסטים ברוח הזיכרון
15	הצעות לטקסטים ברוח הגבורה
17	הצעות לטקסטים ברוח הערבות ההדדית
20	הצעות לטקסטים ברוח האחדות
23	הצעות לטקסטים על רוח האדם
29	הצעות לטקסטים ברוח השלום
33	הצעות לטקסטים ברוח התקווה
39	הצעות לטקסטים לסיום הטקס

הקדמה – לשם מה התכנסנו

"וּרְאִיתֶם, וְזָכַרְתֶּם, הַמַּרְאָה מִכִּיּא לַיַּדִּי זָכְרוֹן, זָכְרוֹן מִכִּיּא לַיַּדִּי מַעֲשֵׂה, שְׁנַאֲמַר: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם" (מדרש במדבר רבה יז, ה).

בבוקר שמחת תורה תשפ"ד החלה מתקפת טרור על יישובי הנגב המערבי שגבתה את חייהם של רבים מתושבי מדינת ישראל. נשים, גברים, זקנים, ילדים, חיילים, אזרחים זרים, יהודים ושאינם יהודים. רבים מאיתנו נושאים את אירועי היום ההוא גם בימים אלה. החברה הישראלית כולה נושאת את האובדן הגדול שנפער באותו היום.

מנהגה של חברה לייחד רגעים קהילתיים לזיכרון וגעגוע. להתוות זמן לכאוב, מקום לבטא את החסר הקהילתי המורכב מאובדנים אישיים ולאומיים, תוך כוונה לתת ללב מעט נחמה.

הזיכרון אותו אנחנו מבקשים לבטא, בכוחו לקשור את מאורעות היום ההוא עם חיינו היום. לבנות עבורנו מסגרת להכיל את העצב ואת הגעגוע המלווים אותנו בתוך החיים שממשיכים לנוע.

באותה נשימה, הזיכרון אותו אנחנו מבקשים לבטא הוא בעל יכולת לקשור אותנו לזיכרונות מ"הזמן הגדול" – עברנו הלאומי הרחב – ולנרטיבים השזורים בהיסטוריה של עם ישראל כבר דורות רבים.¹

מתוך הרצון לתת מקום לזיכרון גם בהווה ומתוך תחושת אחריות ליצירת זיכרון המחובר באופן מיטיב לעבר, מוצע טקס זה כהזמנה להתכנסות, לזמן זיכרון וגעגוע קהילתי לזכר נרצחי המתקפה על הנגב המערבי.

בחוברת זו מובאת הצעה לבנייה של טקס זיכרון למתקפה על הנגב המערבי בתשפ"ד. את הטקס ניתן לעצב מתוך אמונותיכם ולהתאימו עבור הקהילה בה אתם מבקשים לקיימו. על מנת לאפשר את הגמישות עבור כל קהילה, הטקס אינו מכיל תכנים מובנים מראש, אלא מוצע בו שלד לטקס, אליו ניתן להוסיף בכל חלק טקסט, קטע תפילה, או סיפור אישי. אפשרויות שונות לטקסטים וקטעי תפילה עבור כל אחד מחלקי הטקס מופיעים בסופה של ההצעה. שאפנו לשלב במסגרת זו גם טקסטים מדתות שונות על מנת לאפשר את התאמת הטקס לקהילות השונות, אך לצערנו שאיפה זו כמעט ולא צלחה על אף מאמצינו. על כן אנו מזמינים אתכם ואתכן להוסיף על קטעים אלו ואף לכתוב לנו על מנת שנשלכם בפרסומים בהמשך.

הבניית הטקס נעשתה באופן שתבטא את הערכים המוסריים בהם אנו מאמינים ודרכם אנו מבקשים לספר את סיפור הזיכרון, את רוח האדם והחסד שהתגלו באותו יום, את סיפור הארץ ואנשיה ומתוך מתן מקום לסיפור האישי של מי שגורלם נקשר באסון.

לצורך כך מוצע להדליק לאורך הטקס 7 נרות, כסמל לשבע ההקפות של שמחת תורה – התאריך העברי בו החלה המתקפה. כמו כן מזכיר המספר גם את השביעי באוקטובר – התאריך הלועזי בו החלה המתקפה. כל אחד משבעת הנרות יסמל בטקס איכות אחרת באדם והחברה הישראלית שזהו סיפורה:

זיכרון, גבורה, ערכות הדדית, אחדות, רוח האדם, שלום, תקווה.

בתפילה שיהיו דברים אלו לרצון ולנחמה.

¹ על "הזמן הגדול" ו"הזמן הקטן" ראו עוד במאמרו של נדב כהן בחוברת זו.

טקס זיכרון למתקפה על הנגב המערבי

א. מבנה הטקס

1. פתיחה

"לא יהיה ניצחון של האור על החושך כל עוד לא נעמוד על האמת הפשוטה, שבמקום להילחם בחושך, עלינו להגביר את האור".

אנו מתכנסים ומתכנסות כאן היום, כמאמר א.ד. גורדון, כדי להגביר את האור אל מול חושך גדול. בזמן הזה, כשכולנו כאן, אנחנו מבקשים לעצור בזמן, לעצור את הזמן. לתת מילים של כאב, נחמה, אנושיות, תקווה ותפילה בבואנו לזכור את מאורעות היום ואת האנשים, הנשים, הזקנים והטף שנפלו במתקפת הטרור הנוראית ביישובי הנגב המערבי. אנו מזמינים את הקהל להרים את מבטו ולהביט באנשים העומדים כאן איתנו. המקום הזה שבו אנחנו נפגשים הוא המהות. המפגש המרגש והכן שבין אדם לאדם, החיבור שמביא את הטוב שבכל אחד מאיתנו ושמתוכו אנו נבנים כחברה.

[פרק תפילה / שיר משותף / סיפור אישי]

2. נר זיכרון

המדרש אומר שכל אדם מאיר בעולם באור מיוחד לו. כמאמר המיוחס לרב קוק: "צריך שכל איש ידע ויבין שבתוך תוכו דולק נר, ואין נרו שלו כנר חברו, ואין איש שאין לו נר. וצריך שכל איש ידע ויבין שעליו לעמול ולגלות את אור הנר ברבים, להדליקו לאבוקה גדולה ולהאיר את העולם כולו".

אורו של אדם, בעודו נקשר לאורו של אדם אחר, יוצר אור משותף המאיר בעוצמה גדולה יותר.

כעת נדליק נר זיכרון לזכר הנספים במתקפה על הנגב המערבי. בעבור האור הגדול שהם הביאו איתם לעולם ויצרו עבור רבים מקום של משמעות ורוח. אנו מבקשים לזכור אותם, להמשיך לספר את סיפורם, להפיץ ולהגדיל את האור שלהם. לאחר הדלקת הנר נקרא קדיש לזכרם. ניתן לספר את סיפורם של אדם, משפחה או קהילה שנהרגו ביום המתקפה.

[פרק תפילה / שיר משותף / סיפור אישי]

3. נר גבורה

בבוקר המתקפה שהו ברחבי אזור הנגב המערבי אלפי אנשים. ישנים בכתיהם עת שחר, שותים קפה של בוקר מול שדות, רוכבים על אופניים בשבילים מוריקים, ורקדים בהתרגשות ואהבה בטבע. רגע קט אל תוך מתקפת הטרור, התגלתה רוחו של האדם במעשים של גבורה ומסירות נפש. בימים שבאו שמענו מפי עדויות רבות מספור, על אותם שחזרו להציל את החוגגים, על אותם שיצאו להגן בגופם ונפשם על חבריהם ועל האזרחים והתושבים. גבורתם

ותושייתם הצילה חיי רבים. ואת סיפורם זה יש לספר לדורות. **כעת נדליק נר כזיכרון לרוח הגבורה שבאדם:**
"בְּהִשָּׁקֵט וּבְכִבְטָחָהּ תִּהְיֶה גְבוּרַתְכֶם".¹

[פרק תפילה / שיר משותף / סיפור אישי]

4. נר ערכות הדרית

"הקשר עם האחר שזור אך ורק בתור אחריות. האנוש הוא, עצם האפשרות של להיות-למען-האחר" (עמנואל לוינס).

יש ונדמה שב-DNA הלאומי מושרשות מסורות מדורות קודמים של עזרה וערכות הדרית. ביום המתקפה על יישובי הנגב המערבי, בעוד חיילים בסדיר ובמילואים מגויסים ויוצאים להגנה על הארץ, אזרחים מכל הקשת החברתית, דתיים וחילונים, יהודים ושאינם יהודים, מבוגרים וצעירים, ימין ושמאל, אנשי פריפריה ואנשי מרכז, פעלו גם הם בזירות רבות בעורף ובאו לעזור ולתמוך בצרכים שעלו מהשטח. רבים פשוט קמו ועשו מעשה, פעלו ככל יכולתם עבור האחר. מרבית היוזמות נעשו בהתנדבות ומבלי שיהיה צורך לבקש. **כעת נדליק נר כזיכרון למעשי הערכות ההדרית הרבים שמילאו את העם והארץ.**

[פרק תפילה / שיר משותף / סיפור אישי]

5. נר אחדות

המתקפה על הנגב המערבי חידדה את חשיבות האחדות בעם ישראל. עם ישראל של הרגע שלפני המתקפה היה משוסע ומפולג. מחלוקות פוליטיות הוציאו המונים לרחובות מדי שבוע, וגרמו לכל קבוצה להרגיש כאילו היא מודרת ונבגדת על ידי האחרת. ואמנם, מיד עם תחילת המתקפה, נדמה כי העם שם את המחלוקות מאחוריו, ואנשים ונשים עמדו שכם אל שכם על מנת לתמוך במי ובמה שהיה צריך. האחדות הזו היא אחדות שברירית. בקלות רבה מדי חודרת שנאה פנימית, והיכולת לראות באחר שותף מלא למרחב המשותף מתערערת.

אנחנו עם אחד ומיוחד. העם שלנו מורכב מקבוצות וקהילות מגוונות המרכיבות את החברה הישראלית.

כעת נדליק נר המבקש את אחדות העם. אנחנו מבקשים בנר זה מקום בטוח עבור החברה הישראלית, שמסוגל להכיל את השונות בחברה שלנו, שמסוגל לדבר בשפות שונות ולתת מרחב לאמונות שונות. אנחנו מבקשים לזכור ולשמר מקום של אחדות, מבלי לדרוש אחידות. מרחב שבו אנחנו יוצרים ביחד מקום עבור כל אחד ואחת מאיתנו, בו אפשר לתת ולקבל את שצריך. לזכור כמה חשוב ליצור טוב מאחד ומשותף המייצג את החברה הישראלית.

[פרק תפילה / שיר משותף / סיפור אישי]

¹ ישעיהו ל, טו.

6. נר רוח האדם

הרב קוק כתב בספרו "כי כח עז לך, יש לך כנפי רוח, כנפי נשרים אדירים". כנגד השבר הגדול והקושי להכיל את האכזריות האנושית שהתרחשה בעת המתקפה, עמדה איתנה הרוח הגדולה שפיעמה בלבבות ובמעשים בעם, במדינת ישראל ובקהילות ברחבי העולם. רוח זו, של עוצמה אנושית, הומאנית, חומלת, שרבים בדורות קודמים כתבו עליה תפילות ושירים ואנו עומלים עליה אף בימים אלו, נתנה את הכוח לתת תחושה של מקום, לאסוף את השברים, ואת התקווה לצאת לדרך של ריפוי והחלמה, כפרטים וכעם. למול שפלות הרוח והעדר האנושיות אשר בלטו במתקפה, נבקש על ידי הדלקת נר זה לחזק ולהתפלל על שמירת הרוח האנושית המפעמת בנו – נבקש לזכור ולהזכיר כי כל אדם נברא בצלם וכי קדושים הם החיים ולא המוות.

[פרק תפילה / שיר משותף / סיפור אישי]

7. נר שלום

התפילה לשלום נאמרה במשך דורות כתפילה לשלום עם עמים אחרים. אנו מבקשים בנר זה לייחד מקום לתפילה כנה לשלום, תפילה שתתחיל משלום בבית, בין איש לאחיו ובין אדם לרעהו. שנדע לפעול בדרכי שלום, שנכבד ונכיר בצורך בהשכנת שלום בינינו ובתפילה ששלום זה יהא גדול, שישרה את רוחו גם על השלום בעולם ושנזכה ביום מן הימים לראותו בגבולותינו. נדליק נר זה ונייחל כמאמר הפסוק בספר זכריה: "וְהָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אֶהְבּוּ".

[פרק תפילה / שיר משותף / סיפור אישי]

8. נר תקווה

תקווה זו הראשית. של התחלה מחדש. ואף תקווה מתוך תנועה שממשיכה. תקווה אוצרת בתוכה את המשאלה שיהיה טוב, טוב יותר.

נר זה נדליק לתקווה שנוכל לתת מקום לאבל ולכאב וביחד לתת מקום לנשימה, לצמיחה והתחזקות. תקווה שתאפשר להרים את הראש ולראות אור בקצה מנהרה. תקווה שנבחר ביחד בטוב וביחד נגשים אותו – עבור האדם האחד, הקהילה והחברה הישראלית.

התקווה היא רגש עמוק אשר ליווה את עם ישראל בשנים ארוכות וקשות.

גם כעת, תפקידה של התקווה לתת לנו את הכוח והמרחב, הרוחני והנפשי, להמשיך ולבנות את המקום שלנו בעולם. המקום בו אנחנו מבקשים להיות כעם וכחברה במדינת ישראל.

[פרק תפילה / שיר משותף / סיפור אישי]

9. מילים מלוות לסיום הטקס

עצרנו בזמן, עצרנו את הזמן. ייחדנו מחשבות ותפילות משותפות לזיכרון, לגבורה, לערבות הדדית, לאחדות, לרוח האדם, לשלום ולתקווה. נתנו מקום לאותם האנשים והנשים, הזקנים והטף, שהיו חלק מאיתנו ואינם. על ידי סיפורי החיים שלהם, הכוח וההיות שעלו מתוכם אנו נמשכים מעט אחר האור שהם שאירו בלבבות ומתמלאים בכוח לימים הבאים, כי כולנו חלק מרקמה אנושית אחת. נסיים במילים מתוך התפילה לשלום המדינה: "וְנַתַּתְּ שְׁלוֹם בְּאָרֶץ וְשִׁמְחַת עוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל".

תם טקס הזיכרון למתקפה על הנגב המערבי.

ב. הצעות לטקסטים, קטעי תפילה, ושירים לכל אחד מחלקי הטקס:

הצעות לטקסטים לפתיחת הטקס:

1.א. תהילים קכא

שיר למעלות:

אָשָׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יבֵּא עֲזָרִי:

עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

אֵל יִתֵּן לַמוֹט רִגְלֶךָ אֵל יְנוּם שִׁמְרֶךָ:

הִנֵּה לֹא יְנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

ה' שִׁמְרֶךָ ה' צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ:

יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכְּכָה וְיָרַח בַּלַּיְלָה:

ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ:

ה' יִשְׁמֹר צִאתְךָ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

1.ב. שיר אָרֶץ / נתן יונתן

אָרֶץ שְׁיוֹשְׁבֶיהָ הִיא אוֹכֵלֶת

וְזֹבֶת חֶלֶב וּדְבַשׁ וּתְכֵלֶת

לַפְעָמִים גַּם הִיא עֲצֹמָה גּוֹזֵלֶת

אֶת כְּבֹשֶׁת הָרֶשׁ.

אָרֶץ שִׁמְתָקוּ לָהּ רִגְבֶיהָ

וּמְלוּחִים כְּכִי כָּל חוֹפֶיהָ

שִׁנְתָנוּ לָהּ אוֹהֶבֶיהָ

כָּל אֲשֶׁר יָכְלוּ לָתֵת.

שֶׁב הַחֲצֹב לְבָן לַפְּרֹחַ

שֶׁם בְּדֶרֶךְ יַחֲדֵי

וְהִי־סִמִּין יָשִׁיב נִחוּחַ

שְׂדוֹת הַזֶּמֶן שֶׁלָּהּ הָאֲבוּדִים.

אָרֶץ שִׁמְתָקוּ לָהּ רִגְבֶיהָ

וּמְלוּחִים כְּכִי כָּל חוֹפֶיהָ

שִׁנְתָנוּ לָהּ אוֹהֶבֶיהָ

כָּל אֲשֶׁר יָכְלוּ לָתֵת.

כָּל אָבִיב שָׁבִים לָהּ סְבִינָה
לְכִסּוֹת אֶת כָּל קִמְטֵי פְּנֵיהָ
רוּחַ קִיץ עֲצָב אֲבִנָה
יִלְטֵף בְּאוֹר.

שָׁב הַסְתִּי עִם כְּבֹד עֲנִיָה
לְעֵטֶף אָפֵר אֶת כָּל גְּנִיָה
וְהַחֲרַף אֶת שְׁמוֹרוֹת עֵינֵיהָ
הַבּוֹכוֹת יִסְגֵר.

שָׁב הַחֲצָב לְבֵן לְפָרֵחַ
שָׁם בְּדֶרֶךְ יַחֲדֵי
וְהִיִּסְמִין יָשִׁיב נִחוּחַ
שְׁדוֹת הַזְּמַן שְׁלָה הָאֲבוּדִים
שָׁב הַסְתִּי עִם כְּבֹד עֲנִיָה...

1.ג. תני לצער את כל המרחב / אתי הילסום

תני לצער את כל המרחב וההגנה הנחוצים להם בתוכה, משום שאם כל אחד ישא את היגון שלו
בכנות ובאמץ, הצער שפעת ממלא את העולם ישכה.
אבל אם אין לצער מרחב מוגן...
אין מלים שידעו לתאר את גדל הכאב. ואולי רק השירה תתן לדמעות לזלג מעמק השבר אל הים הגדול.

1.ד. אור כזה / עידן רייכל

כמה כוכבים שנפלו עכשו
אבדו לי מלים
עוברות שנים לידנו
פוגשים אנשים
ארמונות והרים
ובונים מגדלים
קמים ונופלים עכשו
בין כל השבילים

מִצְאָתִי לִי גַם כּוֹכַב אֶחָד

יִלְחַשׁ לִי דְבָרִים

יִנַּחֵם בְּמַלְיָם

יִשְׁאֵר לְיָמִים

אוֹר כְּנֶה

שְׁנִשְׁאֵר לֹא כָּבֵה

כְּשִׁנּוּשְׁבַת הָרוּחַ

כְּשִׁלּוּחַץ וְקִשָּׁה

מִתְנַצֵּל מִתְרַצָּה

וְיִצְחָק אִם תִּבְכֶּה

יִשְׁאֵר אִם תִּרְצָה

אוֹר כְּנֶה

שְׁנִשְׁאֵר לֹא כָּבֵה

כְּשִׁנּוּשְׁבַת הָרוּחַ

כְּשִׁלּוּחַץ וְקִשָּׁה

מִתְנַצֵּל מִתְרַצָּה

הצעות לטקסטים ברוח הזיכרון:

2.א. יזכור ישראל – לחללי אסון שמחת תורה תשפ"ד (בית מדרש למעשה)

יזכור ישראל את בניו ובנותיו, חללי אסון שמחת תורה התשפ"ד.

את הנשים, הגברים, הילדות והילדים, העוללים הרפים, המבגרים למודי הימים, החילים, האזרחים והתושבים כלם / הזרים והתושבים.

את אלו ששהו בביתם, את אלו שמצאו עצמם בדרכים, את אלה שעמדו על המשמר, ואת אלו שחגגו כרעים.

את אלו שחרפו נפשם להציל נפשות אחרות – את הקרובים להם, את הפקודים שלהם, ואת אלו שהצילו את מי שכלל לא הכירו אך היה זקוק להצלה.

את אנשי ונשות כחות הבטחון, המשטרה וההצלה. את כל האזרחים והתושבים בקבוצים, במושבים ובערים, אשר נרצחו על אדמת ארץ בוערת, אדמת ביתם.

יזכור ישראל ויאבל על זיו העלומים. על טהר העוללים, חמדת הצעירים, ומסירות המבגרים.

יזכור אלהים, תזכור ארץ ויזכרו יושביה, את קדשת החיים ואצילות הנפש, ויהיו חקוקים הנספים בלב ישראל לדור דור.

2.ב. יזכור – לחללי טבח שמחת תורה / הרב בנימין הולצמן

כ"ג במרחשוון תשפ"ד, 7.11.2023

יזכר א-להים את הנשמות הטהורות של חללי טבח שמחת תורה תשפ"ד.

את הנרצחים והנרצחות, אנשים נשים זקנים וטף, ובהם גם הזר והתושב,

בקבוצים, במושבים ובערים, בבתים, במסבה ובדרכים.

את אמיצי הלב, אזרחים וחילים, שנחלצו להגנת הישועים.

את לוחמי כחות הכוננות ומצבי הגדר, את לוחמי המשטרה וכחות הבטחון, ואת אנשי כחות החלוץ וההצלה.

יזכור ישראל, ויאבל על חכמת הזקנים, על אהבת ההורים, על זיו העלומים ועל תמימות הילדים.

זכר לנו עקדתם ותעמד לנו ולכל ישראל זכותם, ארץ אל תכסי דמם.

ינוחו בשלום על משכבותם.

ונאמר אמן.

2.ג. קדיש חילוני / כללי

קדיש ישובי עוֹטף עֶזָה / הרב גלעד קריב, 2023

יתגדל זכרם של הרוגי קבוצי עוֹטף עֶזָה וכל נרצחי המערכה הנוראה בערים, ביישובים ובמושבים, וזכרם של נופלי צה"ל, המשטרה וכוחות הבטחון.

ויתקדש צו החברות, הערבות ההדדית, חיי הקהלה, אהבת הארץ, והדבקות בערכי היסוד של הציונות ובערכי השיוון, החרות והשלום.

2.ד. תתגדל ותתקדש / הרבה ליאורה אזרחי ורד, 2023

תתגדל ותתקדש נשמתך

בעולם הזה, שהבאת אליו ברכות כה רבות

ובְעוֹלָמוֹת אַחֲרַיִם, רְחוּקִים מִכָּאן.
אתָ, שְׁעִשִׁית לְמַעַן אֶהְיֶיךָ וְאוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ.
מִצְאֵי מְנוּחָה טוֹבָה
נוֹחֵי מַעְמָלֶךָ
יְפִי חַיֶּיךָ וּמַעֲשֵׂיךָ יִהְיוּ גֵר לְרַגְלֵינוּ.
מִתוֹךְ הַדְּמָעוֹת
יֵאִירוּ לָנוּ מַעֲשֵׂי חַיֶּיךָ וְחַיּוּכֶךָ הַטוֹב,
שְׂבַחֶךָ, שִׁירַת חַיֶּיךָ, הַנְּחֻמָּה שֶׁהִבֵּאת
אֵלֶּה יִנְחוּ אוֹתָנוּ בְּמַעְגְלֵי צְדָק.
עֲשֵׂי שְׁלוֹם עַבְדֵּינוּ
עַבּוֹר כָּל בְּנֵי בֵיתֶךָ
וְעַם יִשְׂרָאֵל
וְיוֹשְׁבֵי תְּבֵל

2.ה. קדיש נגבה / שלום סמיד

יִתְגַּדֵּל שֵׁם הָאֱדָם, יִתְעַלֶּה פֶּעַל חַיֵּיו וְיִתְבָּרַךְ בְּזִכְרוֹנָנוּ
עַל צָרוֹר מַעְלָלָיו בִּימֵי חִלְדוֹ וְעַל הַמַּעַשׂ שֶׁלֹּא הִסְפִּיק לְהַשְׁלִימוֹ.
עַל הַחֲלוּמוֹת שֶׁנִּטְּוּ – וְנִמּוּגוֹ
וְעַל סִגְלַת יָקָר וְאֶף חֲלֻשַׁת אָנוּשׁ שֶׁנִּגְזַז מִבְּעַד לְדַק הָעֶרְפֶּלִי שֶׁל הַזְּמַן.
יִזְהִיר זָכַר הָאֱדָם וְהַדִּי חַיֵּיו כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ בְּלִבָּנוּ וְשָׁמוּ לְפָנָי שְׁמֶשׁ יָנוּן
כִּי מוֹתֵר הָאֱדָם הוּא הַזְּכָרוֹן מֵעַבְרָה לְמַחֲצוֹת הַזְּמַן.
לֹא בַחֲשֶׁךְ שָׁמוּ יִכְסֶּה. צוֹ הַמְּשֶׁה הַחַיִּים יִצְמִיחַ פֶּרֶקֶן לְכַאֲבֵנוּ הַמְּשֻׁקַּע.
הַזְּמַן בְּמַהֲלָכוֹ יִרְחַם. וְנִנְצֵר אֶת כָּל פְּרֵי חַיֵּיו לְיָמִים רַבִּים.
יִתְגַּדֵּל וְיִשְׁתַּבַּח. יֵהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם, לְפָנָי שְׁמֶשׁ יָנוּן שָׁמוּ.

2.ו. מבית עבדים / איתמר ויזל

בְּשָׁמִינֵי בְּאוּקְטוֹבֶר יִצְאָנוּ.
לֹא יִצְאָנוּ, בְּרַחֲנוּ.
לֹא בְּרַחֲנוּ, נִסְנוּ.
לֹא נִסְנוּ, דְּהֵרָנוּ.
לֹא דְּהֵרָנוּ, נִמְלִטָנוּ.
לֹא נִמְלִטָנוּ, גָּאֵלָנוּ אֶת עַצְמָנוּ מִמַּצָּרִים.
יְרוּ הַחֲזָקָה שֶׁל אֱלֹהִים נִשְׁבְּרָה עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְעַל טַפֵּינוּ.
הַמַּצָּרִים עֲדִינָן הַשְׁתוֹלְלוּ בְּרַחוּבוֹת וּמְלֶאךְ הַמְּנוֹת הַכָּה

בבכורות. ועלינו פסח.

לא ראינוהו פנים בפנים, רק שמענו את דהרות סוסיו

ליד הכפר של הספריה ומכוון תחנת המשטרה.

ואנחנו יצאנו. בחסד וברחמים.

עקשו לזכר.

להגיד ולספר בכל יום ויום.

בכל שנה ושנה.

לא לברח. לא לשכח.

2.2. ששה באוקטובר 1973 / נתן יונתן

"רוח נוראה נשבה בשבת ההיא וענני

חול כסו את השמים. באויר התערבלו

בשורות עשנות של מלחמה ובשעה הרביעית

בהיות החשך על הארץ צעק בי הלב צעקת-

אימים כאלו מטח-אש בחזה והיום אני יודע

שאותו רגע רעמה האש והנער נפל שותת דם

על ספון הטנק שלו ושעונו עמד מלכת.

השעה היתה ותשארו לעולמים ששה באוקטובר

ארבע ועשר דקות אחר-הצהרים. מאז גם בשעון

המתכת שלי קפא הזמן. יפיו, עצבותו, עלומיו

שיר-השירים שלי, גאות חיי

וכלמתם"

2.ח. אותיות לנשמה

ים של געגוע, ים של עצב ותחנה

(אהוד מנור, ים של געגוע)

זה לא אותו העמק, זה לא אותו הבית, אתם אינכן ולא תוכלו לשוב

(דורית צמרת, החיטה צומחת שוב)

כשאראה, או כשתאמר לי חרש, חרישי,

כי מתיה מתקבצים, גם אני ארכין את ראשי

(רחל שפירא, אדבר איתך)

רוחות קרות הביתה נכנסות, אמת מרה טופחת על פנינו, ובאויר שתיקה קשה מנשא

וערפל בזויות עיניו. כל כך קשה לכתב דמעות, קשה לשאת את הדממה, כל כך קשה לשיר דמעות ומי יתנגנו נחמה

(אילן גולדהירש, קשה לכתוב דמעות)

זָכֵר / עֵידִית בְּרֵק

זָכֵר

כִּי לְכֹל תְּפִלָּה יֵשׁ שֶׁעַר

מוֹלוֹ הִיא עוֹמֶדֶת וּמְבַקֶּשֶׁת: פֶּתַח.

וּזְכֹר

כִּי בְקִצֵּה אֶחָד שֶׁל תְּפִלָּה – מִפְתַּח

וּזְכֹר כִּי יֵשׁ תְּפִלוֹת הַנְּאֻמֹּרוֹת

בְּקוֹל

אוּ בְּכִי

אוּ בְּדַמָּה גְּמוּרָה

וּלְכֹל הַתְּפִלוֹת כּוֹנֵנָה גְּדוּלָה

וּזְכֹר

כִּי בְקִצֵּה הַשָּׁנִי שֶׁל כָּל תְּפִלָּה

עוֹמֵד אָדָם, יָדְיוֹ מוֹרְמוֹת אֶל עַל

וּמְבַקֶּשׁ: שְׁמַע.

הצעות לטקסטים ברוח הגבורה:

3.א. תהילים כו

לְדוֹד: ה' אֹרֵי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אֵירָא ה' מְעוֹז חַיִּי מִמִּי אֶפְקֹד.
בְּקֶרֶב עָלִי מְרַעִים לְאָכַל אֶת בְּשָׂרִי צָרִי וְאֵיבִי לִי הֵמָּה כְּשֶׁלוֹ וְנִפְלוּ.
אִם תַּחֲנֶנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ.
אֶחַת שְׂאֵלְתִי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שְׁבֵתִי בְּבֵית ה' כֹּל יְמֵי חַיִּי לְחַזוֹת בְּנִעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ.
כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסִכָּה בְּיוֹם רָעָה יִסְתַּרְנִי בְּסִתֵּר אֶהְלוּ בְּצוֹר יְרוּמִמְנִי.
וְעֵתָה יְרוּם רֹאשִׁי עַל אֵיבֵי סִבִּיבוֹתַי וְאֲזַבְּחָהּ בְּאַהֲלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אֲשִׁירָה וְאֲזַמְּרָה לָהּ.
שְׁמַע ה' קוֹלִי אֶקְרָא וְחַנּוּנִי וְעֲנֵנִי.
לֵךְ אָמַר לְבִי בְקִשׁוּ פָנַי אֶת פָּנֶיךָ ה' אֲבַקֵּשׁ.
אֵל תִּסְתַּר פָּנֶיךָ מִמִּנִּי אֵל תֵּט בְּאֶף עֲבֹדְךָ עֲזַרְתִּי הֵייתָ אֵל תִּטְשֵׁנִי וְאֵל תַּעֲזֹבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעֵי.
כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וְה' יֹאסֵפֵנִי.
הוֹרֵנִי ה' דְּרָכְךָ וְנַחֲנִי בְּאַרְחַ מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרִי.
אֵל תַּתְּנֵנִי בְּנַפְשׁ צָרִי כִּי קָמוּ כִּי עָדִי שְׁקָר וִיפַח חֲמָס.
לוֹלֵא הָאֲמַנְתִּי לְרֵאוֹת בְּטוֹב ה' בְּאַרְץ חַיִּים.
קוּהָ אֵל ה' חֲזֹק וַיֵּאֱמָן לְבָבְךָ וְקוּהָ אֵל ה'.

3.ב. מִלְחָמָה / שִׁירָאֵל סַתְיוֹ, סַמַּל בְּמִילּוּאִים, חֲטִיבָה 12

מתוך אסופת השירים: "הינני", הוצאת משיב הרוח וקצין חינוך ראשי, אסופה שנייה.

שִׁירוֹ לְדְבָרִים יָפִים
מִעֲמָקֵי הָרִים וְאֲנָשִׁים
מִרְחוֹבוֹת נְקִיִּים וְאֲבָנִים טוֹבוֹת
שִׁיחוֹ לְיוֹשְׁבֵי, לְכוֹתְבֵי, לְאוֹהֲבֵי,
יְדֵי אֲחִים חֲזָקוֹת וְרַחוּמוֹת
נִיצוּצוֹת
נִצְחוֹנוֹת שֶׁבְּסִתֵּר יָם

3.ג. אֵין חֲנוּךְ / אֵלִיהוּ בִּישׁוֹן, תֵּל אַבִּיב

מתוך אסופת השירים: "הינני", הוצאת משיב הרוח וקצין חינוך ראשי, אסופה ראשונה.

לְיֵלְדִים שֶׁל הַיּוֹם
אֵין חֲנוּךְ אוֹ מִשְׁמַעַת.
אֵתָהּ אוֹמֵר "שָׁמַר עַל עֲצֻמָּה"
"אֵל תִּהְיֶי גְבוּרָה"

והם – בשלחם

3.ד. יש כוכבים / חנה סנש

יש כוכבים שאורם מגיע ארצה,
רק כאשר הם עצמם אכזרו ואינם.
יש אנשים שזיו זכרם מאיר
כאשר הם עצמם אינם עוד בתוכנו.
אורות אלה המבהיקים בחשכת הליל –
הם שמראים לאדם את הדרך.

3.ה. אנחנו החילים של סתיו 2023 / זוהר דור

אנחנו החילים של סתיו אלפים עשרים ושלוש
שרירינו תפוסים מהפתעה
ומאמצי הדחקה, כאב ומרחק נכרים על פנינו.
הריתם אותנו להיות ילדי שלום בשנות האחרים, ששת הימים, עופרת יצוקה.
אך הזעקה בין בארי לרעים קרעה את השלום שלא היה ואנחנו לא הילדים למרות שרצינו.
אל נא תביטו בנו שמא תגלו את האשמה.
ועדין צועדים בגאון לוחמים אחזי מסירות ואהבה
(ופחד)
אם נעצר נוכל להרגיש את האכזר ש אין לו מקום ולו במעט.
אנחנו החילים של מלחמת אלפים עשרים ושלוש,
ילדים שלכם
ספק מבקשים סליחה
נופלים למען המערכה.

3.ו. שבילי הגבורה / יצחק שדה

הגבורה אינה פסגה. היא דרך העפלה, דרך שאין בה קפיצות. גם בה, ככל דרך, יש הסתעפויות. עתים ההסתעפות מוליכה למטה. דרך הגבורה הצרופה היא זו המוליכה כל הזמן בכוון אחד – אל ראש ההר.
ננסה אפוא, להאיר לעצמנו את הדרך, כי יש בה סכנת ירידה וטעויות.
נקדים ונאמר: היסוד שבגבורה אינו האמץ, אלא הנכונות להקרבה עצמית. לאמץ שבגבורה יכול להגיע גם האיש המפחד, אם חזקה בו נכונות ההקרבה. הגבורה האמתית מתגלה גם בחלין של יום יום. אנו רגילים ליחס את משג הגבורה לצבאיות מסכה מובנת: מהלוחם נדרשת הסכמה למפרע להקרבה מקסימלית, לקרבן חיים. אך אין זו הדרך היחידה. אפשר זו דרך המלך של הגבורה. אולם למעלה מוליכים אלפי שבילים.
הגבורה היא קדם כל מדה מוסרית. הגבורה שהיא הקרבה, אינה אכזרית ביסודה. היא אינה המתאכזרת. זו היא הצורה הנעלה ביותר של השרות. ביסודה היא אהבת הזולת.

הצעות לטקסטים ברוח הערכות ההדדית:

4.א. הרעות / חיים גורי, סשב ארגוב

על הנגב יורד ליל הסתו
ומצית פוככים חרש חרש
עת הרוח עובר על הסף
עננים מהלכים על הדרך.

כבר שנה. לא הרגשנו כמעט
איך עברו הזמנים בשדותינו.
כבר שנה, ונותרנו מעט
מה רבים שאינם כבר בינינו.

אך נזכר את כלם:
את יפי הבלורית והתאר –
כי רעות שקזאת לעולם
לא תתן את לבנו לשכח.
אהבה מקדשת בדם
את תשובי בינינו לפרח.

הרעות נשאנוך בלי מלים
אפרה עקשנית ושוקת
מלילות האימה הגדולים
את נותרת בהירה ודולקת.

הרעות, כנעריך כלם
שוב בשמה נחיה ונלכה
כי רעים שנפלו על חרבם
את חיה הותירו לזכר.

ונזכר את כלם...

4.ב. למען אחי ורעי / מתוך התפילה

למען אחי ורעי

אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.
לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ
אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ.

4.ג. אֲדַבְרָ אֶתְךָ / רחל שפירא

כְּשִׂאתָה חוֹר מְצַעַר,
מִתְחַפֵּר בְּשִׁתִּיקְתְּךָ –
תֵּן לִי לְדַבֵּר אֵלַיךָ
וְלָלַכְתַּ בֵּין צִלְלֶיךָ
לְהִיּוֹת אֶתְךָ.

לֹא אֲשָׂאֵל אוֹתְךָ מְדוּעַ,
לֹא אֲחַרִּיד אֶת בְּדִידוֹתְךָ.
זְהִירָה, כְּמוֹ מְהַסֵּסֶת,
בְּאוֹתוֹת חֶבֶה וְחֶסֶד
אֲדַבְרָ אֶתְךָ.

יֵשׁ בִּי כַחַּ, יֵשׁ בִּי כַחַ.
אֵל תַּחוּס עָלַי,
אֵל תִּפְרִיעַ לְקוֹצִים שְׁלֶךָ
לְשֵׁרֵט אֶת רַגְלִי.

כְּשִׂאתָה עֵיף עַד מוֹת,
לֹא נִרְדָּם בַּחֲשֻׁכָה,
בְּשָׁעָה שְׁסִיּוּטִיךָ
מְרַדְּפִים חִלּוּמוֹתֶיךָ –
אֲשָׂאֵר אֶתְךָ.

עַל יָדְךָ אֲנִי נוֹדְדֶת
בֵּין שְׁנֵתְךָ לִיקִיצָתְךָ,
הַמְּלִים שְׁלִי שְׁבִירוֹת הֵן
וְכַפּוֹת יָרְדֵי קִטְנוֹת הֵן –
אִךְ הֵן לְצִדְּךָ.

כְּשֶׁאֲרָאָה, או כְּשֶׁתֹּאמַר לִי
חָרָשׁ, חָרִישִׁי,
כִּי מָתִיךְ מִתְּקַבְּצִים –
גַּם אֲנִי אֲרַכִּין אֶת רֵאשִׁי.

לֹא אֲשָׂאֵל אוֹתְךָ מִדּוֹעַ,
לֹא אֲחַרִּיד אֶת בְּדִירוֹתְךָ.
זְהִירָה, כְּמוֹ מְהַסֶּסֶת,
בְּאוֹתוֹת חֶבֶה וְחֶסֶד
אֲדַבֵּר אִתְּךָ.

4.ד. מעשים קטנים / אלמוג בהר

אָדָם פּוֹדֵה נַפְשׁוֹ בְּמַעֲשִׂים קְטָנִים
בְּזִכְרוֹנוֹת שֶׁהוּא זוֹכֵר כְּשֶׁכָּלֵם
שׁוֹכְחִים, בְּפִצְעִים שֶׁהוּא סוֹבֵל כְּשֶׁכָּלֵם
שְׂמֵחִים, בְּשִׂתְיָקוֹת שֶׁהוּא שׁוֹתֵק כְּשֶׁכָּלֵם
צוֹחֲקִים, בְּחִיּוּכִים שֶׁהוּא מַחֲיֵךְ כְּשֶׁכָּלֵם
שׁוֹתְקִים, בְּסִדְקִים שֶׁהוּא עוֹצֵר כְּשֶׁכָּלֵם
מְמַשִּׁיכִים, בְּרֵאיוֹת שֶׁהוּא אוֹסֵף כְּשֶׁכָּלֵם
מְשַׁלְּיכִים, בְּפִתְחִים שֶׁהוּא מְגַלֵּה כְּשֶׁכָּלֵם
מְסַתִּירִים, בְּשִׁכְחָה שֶׁהוּא שׁוֹכַח כְּשֶׁכָּלֵם
זוֹכְרִים, אָדָם פּוֹדֵה נַפְשׁוֹ
בְּמַעֲשִׂים קְטָנִים.

הצעות לטקסטים ברוח האחדות:

5.א. אדמיאל קוסמן

מבקש מקום שקט עליו תנח הנפש.

לכמה רגעים בלבד.

מבקש מקום שישמש מדרג לכה הרגל.

לכמה רגעים בלבד.

מבקש עציץ, עלה, גבעול, או שיח, שלא יקום

ויתקפל כשהיא תבוא. לכמה רגעים בלבד.

מבקש דבור אחד, נקי, נעים וחם שישמש ספסל

מקלט, למישהי, קרובה שלי, ילדה-יונה, נפשי שלי

אשר יצאה מן התיבה, לכמה רגעים, בשעות הבקר,

ולא מצאה מאז מנוח לרגלה.

5.ב. אָז אוֹלִי / אלנתן מיה

אם יבואו רחמים ויכסו את פנינו

אם חסד ילחץ את עפעפינו

אם אמת תתלבט במלותינו

וצדק יבחן את עצמו לעינינו

אם ערב יתישב במרפסת לצדנו

ויצבע את גופנו באור,

אם נקבל פני תפלה ושתיקה

תנגן כחליל המנקה את האויר,

אם שלום ישב בפתח דלתנו

ומחלקת תמלא שפתנו,

אם נביט בעצמנו כפופים וגאים

אם נשמח בפרדה

אם נשפח ותבער בנו אש

אם נאהב

5.ג. יחד / שמרית אור

עוד נדע ימים טובים מאלה,
עוד נדע ימים טובים פי אלף
שרשינו יעמיקו סלע
כמו ארזים בהר.

עוד נדע ימים טובים מאלה,
עוד נמתיק מימיו של ים המלח,
כשדה ירק אחר השלף
כאשד בלב מדבר.

יחד – כל הדרך,
יחד – לא אחרת,
יד ביד נושיט לטוב
שעוד יבוא, בוא יבוא.
יחד – כל הדרך,
יחד – לא אחרת,
יחד איש אל איש יפתח
את לבבו.

רק אם נאמין בעז הרוח,
רק אם נאמין ולא ננוח
מן המצרים אל ים פתוח
כמים רבים נסער.

רק אם נאמין ודאי נצלית,
רק אם נאמין ודאי נגיע
בימים של סער ברקיע
כאש התמיד נבער.

יחד – כל הדרך...

5.ד. יחזקאל, ל"ז, טו:יט

וְאַתָּה בֶן־אָדָם קַח־לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וּלְבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרֹו (חֲבֵרֹו) וּלְקַח עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֲפְרַיִם וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרֹו (חֲבֵרֹו): וְקִרַּב אֹתָם אֶחָד אֶל־אֶחָד לָךְ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לְאֶחָדִים בְּיָדְךָ: וּכְאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלָיךְ בְּנֵי עַמֶּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא־תִגִּיד לָנוּ מֵת־אֵלֶּיךָ לָךְ: דַּבֵּר אֲלֵהֶם כֹּה־אָמַר אֲדַנִּי יְהוָה הִנֵּה אֲנִי לֹקַח אֶת־עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד־אֲפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרֹו (חֲבֵרֹו) וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת־עֵץ יְהוּדָה וְעָשִׂיתָם לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדֶי:

הצעות לטקסטים על רוח האדם:

6. א. במדרות מלחמה / חנה סנש, נהלל, 1940

במדרות מלחמה, בדלקה, בשרפה,
בין ימים סוערים של הדם,
הנני מבעירה פנסי הקטן,
לחפש, לחפש בן-אדם.

שלהבות השרפה מדעיכות פנסי,
אור האש מסנור את עיני;
איך אביט, איך אראה, איך אדע, איך אכיר,
כשהוא יעמד לפני?

תן סימן, אלהים, תן סימן על מצחו,
כי באש, בדלקה ובדם,
כן אכיר את הזיק הטהור, הנצחי,
את אשר חפשתיו: בן-אדם.

6. ב. אני מאמין (שחקי שחקי) / שאול טשרניחובסקי

שחקי, שחקי על החלומות,
זו אני החולם שח.
שחקי כי באדם אאמין,
כי עודני מאמין בך.

כי עוד נפשי דרור שואפת
לא מכרתיה לעגל-פז,
כי עוד אאמין גם באדם,
גם ברוחו, רוח עז.

רוחו ישליך ככלי-הכל,
ירוממו במתי-על;
לא ברעב ימות עבד,
דרור – לנפש, פת – לדל.

שִׁחֲקֵי כִּי גַם בְּרַעוֹת אֲאָמִין,
אֲאָמִין, כִּי עוֹד אֶמְצָא לָב,
לֵב תִּקְוֹתֵי גַם תִּקְוֹתֵי,
יְחוּשׁ אֲשֶׁר, יִבִּין כָּאֵב.

אֲאָמִינָה גַם בְּעֵתִיד,
אֶף אִם יִרְחַק זֶה הַיּוֹם,
אֶךְ בּוֹא יָבוֹא – יִשְׂאוּ שְׁלוֹם
אֶז וּבִרְכָה לְאֵם מְלֵאָם.

יָשׁוּב יִפְרַח אֶז גַּם עַמִּי,
וּבְאֶרֶץ יְקוּם דּוֹר,
בְּרוֹל-כְּבִלְיוֹ יוֹסֵר מְנוּ,
עֵין-בְּעֵין יִרְאֶה אוֹר.

יַחִיה, יֵאָהֵב, יִפְעַל, יַעֲשׂ,
דּוֹר בְּאֶרֶץ אֲמֻנָם הִי
לֹא בְּעֵתִיד – בְּשָׁמַיִם,
חַיִּי-רוּחַ לוֹ אֵין דָּי.

אֶז שִׁיר חֲדָשׁ יִשִּׁיר מְשׁוֹרֵר,
לִיפִי וְנִשְׁגָּב לְבוֹ עֵר;
לוֹ, לְצִעִיר, מְעַל קִבְרֵי
פְּרָחִים יִלְקְטוּ לְזֵר.

6.g. כְּחֶרֶס הַנְּשֻׁבֵר / חֲגִית אֲקֵרְמֵן

מְשַׁלַּחַת יוֹנָה
מִתּוֹךְ תִּבְתּוּ שְׁלוֹמִי
הַמְּחַשְׁבֵּת לְהִשְׁבֵּר
אֶל כָּל רַפְּאֵי הָעוֹלָם
חוּשׁוּ
אֶסְפוּ
אֶת שְׁבָרֵינוּ

שָׁבֵר אַחַר שָׁבֵר

בְּעֲדֵינֹת

אִין קִין

אַחוּ אֶת פְּצַעֵינוּ

רְפֹאוּנוּ

עֲטֹפוּנוּ כְּתִינוּק בְּקֶרֶת לְדָתוֹ

הַדְּבִיקוּ אוֹתָנוּ

בְּאַהֲבָה.

6.ד. תפילה / אברהם חלפי

אֵינְנִי יוֹדֵעַ מַלְיָם

מִהֵן נוֹלָדַת תְּפִלָּה.

כָּל הַמַּלְיָם אֶבְרֹוּ בְּקוֹלִי

וְהָיוּ כְּאַלְמוֹת אֶפְלָה.

אֶךְ עֲדִין רוֹאוֹת עֵינֵי

זוֹהַר עֵינָיו שֶׁל יֵלֵד.

וְעוֹד רוֹאוֹת עֵינֵי:

כּוֹכַב אֵין דּוֹמָה לוֹ בְּזוֹהַר.

וְאַמָּהוֹת דְּאוֹגוֹת-פְּנִים

נוֹהֲגוֹת אֶל הָאוֹר יִלְדִיהֶן הַקְּטַנִּים.

מָה יִהְיֶה עֲלֵיהֶם? מָה יִהְיֶה?

שָׁמְעוּ שְׁמַחְתֶּם הַנוֹשְׁמֹת

כְּאֲבִיב, שֶׁנִּדְמָה כִּי לֹא יִחַלֵּף עַד עוֹלָם.

כְּרוּעַ אֶכְרַע לְפָנֵי דְמוֹת אֱלֹהִים

אֶף אִם מְעִינֵי נְעֻלָם.

אַל-נָא תִרַע לְתַמִּימִים,

הֵם אֵינָם יוֹדְעִים מְדוּעַ

בְּרַק פּוֹגֵעַ בְּעֵץ

הַנוֹשֵׂא אֶת פְּרִיו לְתַמּוֹ.

אַל-נָא תִרַע לְתַמִּימִים.

הֵם אֵינָם יוֹדְעִים

מדוע אדם מחלל את צלמו.

– אינני יודע מלים

מהן נולדת תפלה.

כל המלים אברו בקולי

והיו כאלמות אפלה.

6.ה. האמנם / לאה גולדברג

האמנם עוד יבואו ימים בסליחה ובחסד,
ותלכי בשדה, ותלכי בו בהלך התם,
וימחשוף כפירגלה ילטף בעלי האספסת,
או שלפי־שבליים ידקרוה ותמתק דקירתם.

או מטר ישיגך בעדת טפותיו הדופקת
על כתפיה, חזה, צוארה, וראשה רענן
ותלכי בשדה הרטב וירחב בך השקט
כאור בשולי הענן.

ונשמת את ריחו של התלם נשם ורגע,
וראית את השמש בראי־השלולית הזהב,
ופשוטים הדברים, וחיים, ומתר בם לנגע,
ומתר, ומתר לאהב.

את תלכי בשדה. לברך. לא נצרכת בלהט
השרפות, בדרךכים שסמרו מאימה ומדם.
ובישר־לכב שוב תהיי ענוה ונכנעת
כאחד הדשאים, כאחד האדם.

6.ו. זמר / רחל

בקר וערב לך ועליה,

לך ועליה שרו שירי:

סער ודמי, צהל ובכה,

פצע וצרי, נחת ודוי.

יש לא הבחנתי קול מענה,
יש ונתקה השרשרת כמעט,
רגע – ושב ושרו עליה,
שרו עליה אהב ושאת.

לה ועליה, לה ועליה –
זמר יחיד הוא לאלה כנור,
סער ודמי, צהל ובכה,
פצע וצרי, אפל ואור.

ז.ו. * / נטלי יצחקי

לא נותר בינינו דבר מלבד סליחה מאחרת
אבל זה, אני אומרת לה, אינו לקח ראוי
אחרי מלחמה.

יום אתפלל אליה
כמו המתפללים אל הגשם.
וגם אם אשאר כאן לבדי אודה לה
על כל בית משיר שהותיר בי כסופים.
תודה לה על אנושיותה הבוערת
כי נתת בתוכי מחסדי מלכות
כי כניעה הייתה לי מתרת
יום אתפלל אליה
כמו המתפללים אל הגשם
וגם אם אשאר כאן לבדי אודה לה
כי אין בעולמה סליחה מאחרת

ח.ו. בגלל הרוח / מיכה שטרית, לאה שבת, שלומי שבת

יהיה מה שיהיה
אני עוד אשנה
אני אגשים את חלומי
נושאי בשורה רעה
מכות או עוד גזרה
לא ישנו את מהותי.

אָנִי אֶת וְהָאֵל שְׁלֹצְדִי

עוֹד נִנְצַח

לֹא בְּגִלְל הַכַּח

רַק בְּגִלְל הָרוּחַ

הַנוֹשֶׁבֶת בְּגַבִּי.

רַק בְּגִלְל הָרוּחַ

בְּתוֹכִי, בְּמוֹחִי, בְּנִשְׁמָתִי

רַק בְּגִלְל הָרוּחַ

בְּתוֹכִי, בְּדַמִּי, בְּנִשְׁמָתִי.

אֶת שֵׁשׁ לִי לְהַגִּיד,

אָנִי עוֹד אֶצְרַח

אֶפְלוּ בִּירַח יִשְׁמְעוּ

מִי שִׁגְיִד: "לֹא כֶּה"

אוֹתוֹ לֹא אֶשְׁכַּח

יְבוֹא הַיּוֹם אוֹכִיחַ צְדָקָתִי.

אָנִי אֶת וְהָאֵל שְׁלֹצְדִי...

6.ט. כְּנָפֵי רוּחַ / הַרְבַּ אַבְרָהָם יִצְחָק הַכֹּהֵן קוֹק

בֶּן אָדָם,

עֲלֵה לְמַעְלָה, עֲלֵה.

עֲלֵה לְמַעְלָה, עֲלֵה, בֶּן אָדָם.

עֲלֵה, לְמַעְלָה עֲלֵה.

כִּי כַח עוֹז לָהּ,

יֵשׁ לָהּ כְּנָפֵי רוּחַ,

כְּנָפֵי נְשָׂרִים אֲבִירִים.

אֵל תִּכְחַשׁ בָּם,

כִּי יִכְחָשׁוּ לָהּ.

דְּרֹשׁ אוֹתָם – דְּרֹשׁ, בֶּן אָדָם,

וְיִמְצְאוּ לָהּ מִיָּד.

הצעות לטקסטים ברוח השלום:

7.א. תפלה לשלום / רבי נחמן מברסלב

אָדוֹן הַשְּׁלוֹם,
מְלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ, עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
וּבּוֹרָא הַכֹּל,
יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
שֶׁתְּבַטֵּל מִלְחָמוֹת וְשִׁפְיֹכוֹת דָּמִים מִן הָעוֹלָם,
וְתַמְשִׁיךְ שְׁלוֹם גָּדוֹל וְנִפְלֵא בְּעוֹלָם
וְלֹא יֵשֵׁא גּוֹי אֶל גּוֹי חָרֵב
וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה.
עֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנו כְּלָנוּ,
שֶׁנִּזְכָּה תְּמִיד לְאַחֵז בְּמַדַּת הַשְּׁלוֹם,
וְיִהְיֶה שְׁלוֹם גָּדוֹל בְּאַמֶּת
בֵּין כָּל אָדָם לְחֵבְרוֹ, וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ,
וְלֹא יִהְיֶה שׁוֹם מִחֻלְקָת, אֶפְלוּ בְּלֵב,
בֵּין כָּל בְּנֵי אָדָם.
וְיִהְיֶה כָּל אָדָם אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם
תְּמִיד בְּאַמֶּת וּבְלֵב שָׁלֵם,
וְלֹא נַחְזִיק בְּמַחֲלָקָת כָּלֵל לְעוֹלָם
וְאֶפְלוּ נִגְדַּת הַחֻלְקִים עָלֵינוּ,
וְלֹא נִבְיֵשׁ שׁוֹם אָדָם בְּעוֹלָם
מִקְטָן וְעַד גָּדוֹל,
וְנִזְכָּה לְקִים בְּאַמֶּת מִצְוֹת וְאֶהְבֶּתָ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ
בְּכָל לֵב וּגְוֶף וְנֶפֶשׁ וּמְמוֹן,
וּיְקִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁכֵתוֹב:
וְנִתְתִי שְׁלוֹם בְּאַרְצֶךָ וְשָׁכַבְתֶּם וְאִין מִחֲרִיד
וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ
וְחָרֵב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם.
ה' שְׁלוֹם, בְּרַכְנוּ בְּשְׁלוֹם!

7.ב. מתוך התפילה

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ

וְעַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל (וְעַל כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל)
וְאָמְרוּ, אָמְרוּ אָמֵן.

7.ג. מְעַרְיב עֲרָבִים / קהילת ניגון הלב

כּוֹכְבִים בְּמַסְלוֹתֵם
וּמַסְלוֹת הַלֵּב נִפְתָּחוֹת לְרִכְבוֹת הַלַּיְלָה
הַיּוֹצְאוֹת לְמַסְעֵן בֵּין נֶפֶשׁ הָעוֹלָם הַשְּׂקֵטָה
לְנַפְשֵׁי הַנַּחֲרָדֶת מִקְרוֹנוֹת הַמַּסָּע שֶׁל הַיּוֹם.
בְּרוּךְ אֱלֹהֵי הַרְגָעִים הַשְּׁלוֹמִים
בְּרוּךְ הַמְעַרְיב עֲרָבִים.

יָרַח מְטִיל בְּשִׁבִיל הַחֶלֶב הַרְקוּעַ
נוֹשֵׂא כַדִּים וּמַחֲלֵק קִנְקֵנִים שֶׁל אוֹר
עַל מִפְתָּנָיו הַמְהַבְהִיבִים שֶׁל הַגְּעֻגוּעַ.
בְּרוּךְ הַמְדַלֵּק נִיּוֹצְאוֹת שֶׁל חֶשֶׁךְ בֵּין הַשְּׁלָבִים
בְּרוּךְ הַמְעַרְיב עֲרָבִים.

לַיְלָה מְכַנֵּף שׁוֹקֵעַ אֶל רַעְשֵׁי הַרְחוֹב
נוֹשֵׂק בַּחֶשֶׁךְ לְעָרֵב נְשִׁיקַת לַיְלָה טוֹב.
בְּרוּךְ הַנּוֹתֵן שְׂקֵט בְּשִׁבְרֵים הַטּוֹבִים
בְּרוּךְ הַמְעַרְיב עֲרָבִים.

נַפְשֵׁי בֵּין פְּסֵי מַסְלֵתָה
מְבַקְשֵׁת נִיּוֹצְאוֹת לְתַפְלָתָה.
בְּרוּךְ הַנּוֹתֵן מִשְׁמְעוֹת לְנִקְדוֹת שְׁבִין הַקְּוִים
בְּרוּךְ הַמְעַרְיב עֲרָבִים.

7.ד. בְּרָכָה לְיִלְדִים

מִי שְׁחוּגֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לְאֵנוֹשׁ בִּינָה
הוּא יִתֵּן בְּלַבְבְּכֶם חִכְמָה, תְּבוּנָה וְדַעָה.
יִפְקַח אֶת עֵינֵיכֶם לְגִלּוֹי חֶדֶשׁ בְּכָל יוֹם,
לְיַפְיוֹ שֶׁל עוֹלָם,
לְעֲצֻמָּתָהּ שֶׁל הַבְּרִיאָה,

לְפַעֲיִמְתּוֹ שֶׁל הַלֵּב,
וּלְכַחוֹ שֶׁל הַחֶסֶד.
יְבָרְכֶם ה' וַיְשַׁמְרְכֶם
יָאֵר ה' פְּנֵיו אֵלֵיכֶם וַיַּחֲנַכֶם.
יֵשָׂא ה' פְּנֵיו אֵלֵיכֶם וַיִּשֶׂם לָכֶם שְׁלוֹם.

7.ה. שִׁיר לְשֵׁלוֹם / יַעֲנִקְלִיָּה רוֹטְבְּלִיט וַיֵּאִיר רוֹזֵנְבְּלוֹם

תָּנוּ לְשִׁמְשׁ לְעֵלוֹת
לְבַקֵּר לְהָאִיר,
הַזִּכָּה שְׁבֵת־פְּלוֹת
אוֹתָנוּ לֹא תַחֲזִיר.

מִי אֲשֶׁר כָּבַה נְרוֹ
וּבְעַפְרֵי נְטִמָּן,
בְּכִי מִר לֹא יַעִירוֹ
לֹא יַחֲזִירוֹ לְכָאן.

אִישׁ אוֹתָנוּ לֹא יִשְׁיב
מִבוֹר תַּחֲתִית אֶפְלָ,
כָּאן לֹא יוֹעִילוֹ
לֹא שְׂמַחַת הַנְּצַחֹן
וְלֹא שִׁירֵי הַלֵּל.

לְכֹן, רַק שִׁירוֹ שִׁיר לְשֵׁלוֹם
אֵל תִּלְחָשׁוּ תַפְלָה
מוֹטָב תִּשְׁירוֹ שִׁיר לְשֵׁלוֹם
בְּצַעֲקָה גְדוֹלָה.

תָּנוּ לְשִׁמְשׁ לְחֹדֵר
מִבְּעַד לְפָרְחִים.
אֵל תְּבִיטוּ לְאַחֹר,
הַנִּיחוּ לְהוֹלְכִים.

שָׂאוּ עֵינֵיכֶם בְּתַקְנָה,

לא דָּרַךְ כְּנָנוּת
שִׁירוֹ שִׁיר לְאַהֲבָה
וְלֹא לְמִלְחָמוֹת.

אַל תְּגִידוּ יוֹם יָבוֹא –
הַבִּיאוּ אֶת הַיּוֹם!
כִּי לֹא חֵלוֹם הוּא
וּבְכָל הַכְּפוֹרוֹת
הָרִיעוּ רַק שְׁלוֹם!

לְכֵן, רַק שִׁירוּ שִׁיר לְשְׁלוֹם...

הצעות לטקסטים ברוח התקווה:

8.א. דִּינּוֹ / ד.ש., מִיִּשְׂרָאֵל

מתוך אסופת השירים: "הינני", הוצאת משיב הרוח וקצין חינוך ראשי, אסופה ראשונה.

וְאִם חוֹמָה – שִׁיקְרַע בָּהּ שְׁעָר,

וְאִם סָגוּר – שִׁיתְלֶה מִנְעוּל.

וְאִם נְעוּל – שִׁיִּהְיֶה

אֵי שָׁם מִפְתָּח

בְּיָדוֹ שֶׁל מִיִּשְׁהוּ

שֶׁמֶקְשִׁיב.

וּכְשֶׁנִּקְרָא – יִשְׁמַע,

וּכְשִׁישְׁמַע – יָבוֹא,

יִפְתַּח, וְיִכְנַס

כְּאוֹר.

8.ב. אֵלֵי, אֵלֵי / חנה סנש

אֵלֵי, אֵלֵי

שְׁלֵא יִגְמַר לְעוֹלָם

הַחֹל וְהַיָּם,

רְשָׁרוֹשׁ שֶׁל הַמַּיִם,

בְּרַק הַשָּׁמַיִם,

תְּפִלַּת הָאָדָם.

8.ג. ג'ובראן חליל ג'ובראן

"ואם בדמדומי הזכרון שוב נפגש, תשירו לי אתם שיר עמק מזה. ואם תפגשנה דינו בחלום אחר, מגדל חדש נקים יחד בשחקים. באמרו זאת נשא ראשו אל הספנים והם הרימו עגן ומהרו לנתק את הספינה מסלעי המעגן ויצאו אל מזרח שמש."

וצעקה גדולה עלתה מן העם כמלב אחד ונשאה אל עין הדמדומים כתרועת חצוצרה".

ד.8. זמן שבור / יחזקאל רחמים

2018

ועכשו זמן שבור
וברור שמכאן חזבים
לחשב נשימות.

גם עץ נעקר,
שרשיו מגששים
בין סדקי אבנים,
נמתחים
לינוק לחות
קלושה
מרגב אדמה,
לשאב
אל קרבם
כל מה שמוכן להגיר
בשעה שכזאת,
רסיסים של תקנה
עמומה,
או אפלו
שירי נחמה.

ה.8. באנו חשך / איל קמינקא

שיר שכתב איל קמינקא לבנו, סגן ינאי קמינקא ז"ל, שנהרג בבסיס זיקים ב-7.10 תוך שהוא מגן יחד עם חבריו המפקדים על כמאה טירוני הבסיס עליהם פיקדו ועשרות אזרחים נוספים ששהו במקום. השיר נכתב לינאי כמה שנים מוקדם יותר, והשורה האחרונה בו הפכה לסמל ההיכר של ינאי, משפט אותו הכירו כל חבריו ופקודיו.

באנו חשך, ביד מלטפת
באנו לגעת, לשמע קולך.
באנו להיות לך למשענת,
בשעת מבוכה. בתוך עולמך.
אזן נטה. דמותך הנחשכת
רוכנת כלפינו עוטפת שחר.
לא נגרשה. בעין אומצת
נבחן מחדש לראות את האור.

לְבַנו שׁוֹנֵה, הָאֶפֶל יַעֲרֵד –
דָּמְנוּ שׁוֹטֵף אֶת תּוֹלְדוֹת הַלָּאִם.
אֶךְ דְּוָקָא צִירוּ שֶׁל סִיבּוּב עוֹלָמְנוּ
מֵרָאָה כִּי לְכָל גּוֹף יֵשׁ לִילָה וַיּוֹם.
נוֹשִׁיט אֶת הַיָּד, נִקַּח אֶת שְׁלָה,
הַקּוֹר יַעֲטִפְנוּ, נַעֲמֵד כֶּךָ צְמוּדִים.
נְבִיט בְּקוֹלוֹת, וּלְפִתַּע שִׁירְנוּ יִזְכִּיר –
רַק בְּלִילָה רוֹאִים כּוֹכָבִים.

1.8. גֵּעְגוּעִים הֵם כְּמוֹ זְרָעִים / אֲמִילֵי דִיקְנִסוֹן

תרגום: לאה נאור

גֵּעְגוּעִים הֵם כְּמוֹ זְרָעִים
בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה,
מְצַפִּים, מְאֲמִינִים:
בְּסוֹף יִקְרָה דְבַר-מָה.

מַה הַשְּׁעָה? הֵם לֹא יוֹדְעִים –
אִם קָר בַּחוּץ אוֹ חֵם,
גֵּעְגוּעִים הֵם כְּמוֹ זְרָעִים
עֲמוּק בַּחֲשֵׁכָה.

הֵם מְחַכִּים בְּסִבְלָנוֹת
לְזִמְן שִׁיעֵבֵר
צָרִיךְ אֵינְסוֹף נְאֻמָּנוֹת
בְּשִׁבִיל לְרְאוֹת אֶת הָאוֹר.

1.8. קֶרֶן דּוֹד הַרְטֵמָן

יריעות

אֵלֶּה הַשְּׂדוֹת שֶׁלָּנוּ
מוֹרִיקִים, מְצַהִיבִים, מְכַתִּימִים
תַּחַת יְרִיעוֹת שְׁקוּפוֹת
זוֹהֵי הַשְּׂנָה הַקָּשָׁה שֶׁלָּנוּ
מְכַל שְׁזַרְעֵנוּ הַנֶּזֶץ רַק אֶחָד

וְהִכְחִיל –

כְּמוֹ הַרְפָּה מֵאֲתָנוּ

(הַיִּינוּ חֲבוּק הָעֵצִים הָעֵז מְדִי)

וְנִשֵּׁר אֶל אֲדָמָה לְדִשְׁנָה בְּקִלְפוֹת הָדָם

עַד שִׁיפְקַע שׁוֹב דְּבָר מִן הַגּוֹף הַדּוֹאֵב בְּשִׁמְשׁ

מִבֵּין שְׂרִיטוֹת הַיָּאוֹשׁ עַל פְּנֵי הַשָּׂרְשִׁים

עַד שְׁמִתוֹךְ הַמָּוֶת נִיחַל שׁוֹב לְחַיִּים

(עֲכָשׁוּ נְעִרֶיךָ כָּל רִגַע יוֹתֵר וְכו')

כִּךְ הָאֲצָנוּ אֶת כָּל דְּמַעוֹתֵינוּ גַם

לְהַשְׁקוֹת שׁוֹב בְּחֶשֶׁשׁ מָה, בְּאִימָה,

בְּאַהֲבָה מִיִּסְרֵת, אֶת אוֹתָן גְּמוֹת הָעוֹר

בֵּין שׁוֹרוֹת שֶׁל צִלְקוֹת בְּחִלְקָה הַרִיקָה

הַמְרַהֵיבָה בְּמַתִּיקוֹתָהּ,

בְּאֵלֶּה הַשְּׂדוֹת שֶׁלָּנוּ,

אִין לָנוּ אֵלָּא לְטַעַת תְּקוּהָ

לְהִדַּק שׁוֹב וְשׁוֹב וְלִמְתַּח מַעַל

יְרִיעוֹת שֶׁל צַפְיָהּ.

אוגוסט 2014, צוק איתן

8.ח. הרבה דליה מרקס

הוֹשַׁע נָא

לְמַעַן אֲהַבָּה שֶׁל אֲמַת

לְמַעַן בְּרַכָּה בְּכָל עַת

לְמַעַן גְּשָׁמִים בְּעֵתָם

לְמַעַן דְּרָכִים וְתַקוּנָן

לְמַעַן הָרִים וּמַעַבְרָם

לְמַעַן וִיעוּדִים וְתוֹחֲלָתָם

לְמַעַן זְכוּרוֹת עֵתִים

לְמַעַן חִלּוּמוֹת טוֹבִים

לְמַעַן טוֹב הָעוֹלָמִים

לְמַעַן יְפֵי הַחַיִּים

לְמַעַן כַּח לְיַעֲפִים

לְמַעַן לְטִיפָה לְכוֹאֲבִים

לְמַעַן מְנוּחָה וְהַחֲלֵפֵת כַּח

לְמַעַן נְחַמְתָּ לֵב וּמְנוּחַ
לְמַעַן סְפִקוֹת בְּמִדְתָּם
לְמַעַן עֲמוּתִים וּפְתִירָתָם
לְמַעַן פְּתִיחַת הַלֵּב
לְמַעַן תַּת צָרִי לְכֹאֵב
לְמַעַן קוֹלוֹת הַקּוֹרְאִים
לְמַעַן רַחֲמִים מִתְעוֹרְרִים
לְמַעַן שָׁנָה בְּעֵתָהּ
לְמַעַן תִּקְנֶה וְהַגְּשַׁמָּתָהּ
הוֹשֵׁעַ נָא

8.ט. שיר על נחלים / רחל שפירא

מִי הַנְּחָלִים
מְקִימִים אֶת הַזְּרִימָה
שָׁנָה אַחַר שָׁנָה
שָׁנָה אַחַר שָׁנָה.
הֵם יִצְנְנוּ
אֶת רַגְלֵינוּ הַדּוֹלְקוֹת,
רַגְלֵינוּ הַדּוֹלְקוֹת,
וְלֹא אֶת הַנְּשָׁמָה.

כְּמוֹ עַל נְחָלִים
זְרוּעוֹתֵינוּ מִשְׁתַּלְבָּטוֹת
וְגִשְׁרֵי מְהוּוֹת
לַתֵּם וְלַתְּקֵנָה.
הַכֹּאֵב הַזֶּה
הַכֹּאֵב הַמְתַּלְנֶה
גַּם הַכֹּאֵב הַזֶּה
שִׁיחַ לְאַהֲבָה.

אֲנָשִׁים יוֹצְאִים
וְחוֹשְׁבִים לְהַתְרַאוֹת

וְזוֹ הַכּוֹנֵה

וְזוֹ הַכּוֹנֵה.

פַּעַם נְקִיָּם

כִּי בַּפֶּתַח שְׂבִילָב

בַּפֶּתַח שְׂבִילָב

הַכְּתוּבָת רְשׁוּמָה.

כְּמוֹ עַל נְחָלִים

זְרוּעוֹתֵינוּ מְשִׁתְּלָבוֹת

וְגִשְׁרֵי מְהוּוֹת

לְתָם וְלִתְקֵנָה.

הַכָּאֵב הַזֶּה

הַכָּאֵב הַמְתְּלֵנָה

גַּם הַכָּאֵב הַזֶּה

שִׁיר לְאַהֲבָה.

הצעות לטקסטים לסיום הטקס:

9. א. תפלה לשלום המדינה / הרב בן ציון חי עוזיאל, הרב יצחק הלוי הרצוג, ש"י עגנון

אבינו שבשמים, צור ישראל וגואלו
 בך את מדינת ישראל, ראשית צמיחת גאלתנו
 הגן עליה באבכת חסדה ופרש עליה ספת שלומה
 ושלח אורה ואמתה לראשיה, שריה ויועציה, ותקנם בעצה טובה מלפניה
 חזק את ידי מגני ארץ קדשנו, והנחילם, אלהינו, ישועה, נעטרת נצחון תעטרם
 ונתת שלום בארץ ושמחת עולם ליושביה
 ואת אחינו כל בית ישראל, פקד-נא בכל ארצות פזוריהם
 ותוליכם מהרה קוממיות לציון עירך ולירושלים משפן שמה
 ככתוב בתורת משה עבדך:
 אם יהיה נדחה בקצה השמים, משם יקבצה ה' אלהיה ומשם יקחה
 והביאה ה' אלהיה אל הארץ אשר ירשו אבותיה וירשתה, והיטבה והרבה מאבתיה
 ויחד לכבנו לאהבה וליראה את שמה, ולשמר את כל דברי תורתה
 ושלח לנו מהרה בן דוד משיח צדקה, לפדות מחכי קץ ישועתה
 הופע בהדר גאון עזה על כל יושבי תבל ארצה
 ויאמר כל אשר נשמה באפו:
 ה' אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה
 אמן סלה

9.ב. תפלה לשלום המדינה / הרב יאיר טוביאס, כפר חרוב

יהי רצון שתהא מדינת ישראל בית ראוי לחיים טובים לכל בניה ובנותיה.
 שירבו בה אהבה, אחוה, שלום ורעות
 שירבו בה בטחון, שקט, אמון, ורוח העשיה וההתנדבות
 וירחקו ממנה שנאה, איבה, פחד, חרדה וקהות חושים.
 נשלח נא ברכה ואור לראשיה, שופטיה ונבחריה שיתקנו בעצה טובה, בשכל טוב, הגינות ודרך ישרה.
 נבקש על חייהם ושלומם, כחם ואמץ לבם של כל השוקדים על בטחון המדינה. חילים וחילות, אנשי מלואים,
 שוטרים, אנשי כחות הבטחון וההצלה באשר הם – שיצאו בשלום וישובו בשלום.
 מי יתן ונראה את כל השבויים והנעדרים שבים בשלום, בכריאות ושלמות הגוף והנפש.
 כמו שכתוב: כִּי־בשמחה תצאו ובשלום תובלון, ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה (ישעיהו נה, יב).
 נברך את תושבי המדינה המקימים את המדינה ברצון ואהבה, וביגיע כפים וזעת אפים.
 שנדע ימים טובים מאלה, ויתקיים בנו מקרא שכתוב:
 לא־ישמע עוד חמס בארצה שד ושכר בגבוליה (ישעיהו ס, יח).
 ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחיר והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבר בארצכם (ויקרא כו, 16).

וְכַתְּתוּ חֲרֻבוֹתֵם לְאֹתִים וְחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמִזְמוֹרוֹת לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חָרֵב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. (ישעיהו ב, ד).
וְנֹאמַר: אָמֵן סְלָה.

9.ג. הבית הישן / זלדה

הבית הצנוע שתף
להלולות השמים;
השמש משליך אל תוכו
את זקבו הבוער,
והלילה
מציף אותו באפלת כוכבים.
שם, מעבר לבית,
באפק,
חיים את חייהם האלמים
ההרים הנשפים, העוטים
את סודם בצעיף אפר,
ומתחת לרצפת הבית
חי את חייו הטמירים,
את חייו המיחדים,
העפר,
וכל מה שטמון בתוכו –
זרעים, שרשים, מעינות ...
ואין הבית הענו
שר שירים על קרבת התהום,
על שלטון האין,
ואין הבית השותק מתנודר,
ואין הבית המשנה –
שכור.
ארשת של סתמיות שפוכה
על פני אבניו הכהות –
והרי זה כמעט בטחון.

9.ד. תפילה למען המתים:

"הו אלהים, החלף אותו בבית טוב יותר מהבית שלו, ומשפחה טובה יותר מהמשפחה שלו, והכניס אותו לגן העדן".

"הו אלהים, תן לו לשכון בגן עדן, סלח לו, רחמן, ורחם עליו, רחמן".

"הו אלהים, הכניס אותו לגן העדן מבלי לדון בחשבוננו, ונחם אותו בכדידותו, ונחם אותו בכדידותו".

"הו אלהים, אם הוא חסד, הגדל את מעשיו הטובים, ואם הוא מתעלל, אז התעלם ממעשיו הרעים".

"אלהים, רחם על אלה שגופם מכסה בתכריכים, ועשה את קבריהם למשכן הטוב ביותר עד שתבוא שעת יום הדין".

"הוי אלהים, הרגיע אותו במעמקי הקבר, בטוח בנוכחות תענוגה וברמה הגבוהה ביותר של דרגתה הקודמת".

"הוי אלהים, הרחמן והרחום, הוי נדיב, הוי כל סולח, סלח למתינו, רחם עליו, מחל לו וסלח לו".

9.ה. "עד שתחזור, עד שתשובי" / לולה מארש

אם את עוד שם תבקשי משאלה

ואני אבקש חזרה

ואם אתה שומע את קולי בחלום

אני לא אותר עליך

והימים עוברים

והלילות קשים

הלב מדמם והנפש שלי כבר שבורה

עד שתחזור

לא ארפה לא אנוח

ועד שתשובי

אחפש אותך ברוח

כותבת עוד מכתבים

אולי עוד יבואו

ימים טובים

שרנו את השיר שאת הכי אהבת

יצאנו בבקר לראות את הזריחה

להרגיש קצת יותר בחיים

הריח שלך עוד נמצא במטה

מרגישה אותך בין הסדינים

הלב כבר נהיה אפר

לקחו לי את הגבור

הם שוב שואלים איפה אבא ואין לי תשובה

עַד שְׁתַּחֲזֹר
לֹא אֲרַפֶּה לֹא אֲנוּחַ
וְעַד שְׁתָּשׁוּבִי
אֲחַפֵּשׂ אוֹתְךָ בְּרוּחַ
כּוֹתֵב לְךָ עוֹד מִכְתָּבִים
אוֹלֵי עוֹד יָבוֹאוּ
יָמִים טוֹבִים
שָׁרְנוּ אֶת הַשִּׁיר שֶׁאֵת הַכִּי אוֹהֶבֶת

וְשׁוֹב בַּחֲלוֹם אֶתָּה רוֹקֵד נְעֵלָם
וְשׁוֹב מִסְתִּירָה אֶת הַדְּמְעוֹת מִכָּלָם
צוֹעֵקֶת בּוֹכָה מְשִׁמְעָה לְעוֹלָם אֶת קוֹלְךָ
אֲנִי צָרִיכָה אוֹתְךָ

עַד שְׁתַּחֲזֹר
לֹא אֲרַפֶּה לֹא אֲנוּחַ
וְעַד שְׁתָּשׁוּבִי
אֲחַפֵּשׂ אוֹתְךָ בְּרוּחַ
כּוֹתֵבֶת עוֹד מִכְתָּבִים
אוֹלֵי עוֹד יָבוֹאוּ
יָמִים טוֹבִים
שָׁרְנוּ אֶת הַשִּׁיר שֶׁאֵת הַכִּי אוֹהֶבֶת

9.1. רְקֵמָה אֲנוּשִׁית אַחַת / מוֹטֵי הַמַּר

כְּשֶׁאֲמוֹת, מְשֶׁהוּ מִמְּנִי, מְשֶׁהוּ מִמְּנִי
יָמוֹת בָּךְ, יָמוֹת בָּךְ.

כְּשֶׁתָּמוֹת, מְשֶׁהוּ מִמְּךָ בִּי, מְשֶׁהוּ מִמְּךָ בִּי
יָמוֹת אִתְּךָ, יָמוֹת אִתְּךָ.

כִּי כָלְנוּ, כֵּן כָּלְנוּ
כָּלְנוּ רְקֵמָה אֲנוּשִׁית אַחַת חִיָּה
וְאִם אֶחָד מֵאֵתָנוּ

הולך מעמנו

משהו מת בנו –

ומשהו, נשאר אתו

אם נדע, איך להרגיע, איך להרגיע

את האיבה, אם רק נדע.

אם נדע, אם נדע להשקיט את זעמנו (אם נדע להשקיט)

על אף עלבוננו, לומר סליחה.

אם נדע להתחיל מהתחלה.

כי כלנו...

ז.9. אחינו כל בית ישראל / מתוך התפילה

אחינו כל בית ישראל

הנתונים בצרה ובשביה

העומדים בין בים ובין ביבשה

המקום ירחם עליהם

ויוציאם מצרה לרוחה

ומאפלה לאורה

ומשעבוד לגאולה

השתא בעגלא ובזמן קריב

ונאמר אמן

ח.9. אנא בכח / מתוך התפילה

אנא בכח גדלת מינה. תתיר צרורה:

קבל רנת עמך. שגבנו טהרנו נורא:

נא גבור. דורשי יחודה. ככבת שמרם:

ברכם טהרם. רחמי צדקתה. תמיד גמלים:

חסין קדוש. ברוב טובה. נהל עדתה:

יחיד גאה. לעמך פנה. זוכרי קדשתה:

שועתנו קבל. ושמע צעקתנו. יודע תעלמות:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

9.ט. תהילים קל

שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה':
אֲדַנִּי שְׁמֵעָה בְּקוֹלִי תִהְיֶינָה אֲזִנֶיךָ קְשׁוּבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי:
אִם־עוֹנוֹת תִּשְׁמְרֶנִּי אֲדַנִּי מִי יַעֲמֹד:
כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּזְרָא:
קוֹיֵתִי ה' קִנְיָתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלֵתִי:
נַפְשִׁי לֹא־דָנִי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים לְבַקֵּר:
יַחַל יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כִי־עַם־ה' הַחֲסֹד וְהַרְבֵּה עֲמוֹ פְדוּת:
וְהוּא יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

9.י. התקנה / נפתלי הרץ אמבר

"כל עוד בלבב פנימה
נפש יהודי הומיה
ולפאתי מזרח קדימה
עין לציון צופיה

עוד לא אבדה תקוננו
התקנה בת שנות אלפים
להיות עם חפשי בארצנו
ארץ ציון וירושלים"